

EDUSKUNNAN VASTAUS 158/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta (HE 145/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikennevaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 10/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liikenneturvallisuuden lisäämiseksi suoritettavaan tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkintaan.

Tätä lakia ei sovelleta tutkintaan, jos onnettomuustutkintakeskus on päättänyt onnettomuuksien tutkinnasta annetun lain (373/1985) mukaisen tutkinnan aloittamisesta. Tämän lain mukaisesti käynnistetty tutkinta on tällöin keskeytettävä. Jos tässä laissa tarkoitettu liikenneonnettomuus tutkitaan onnettomuuksien tutkinnasta annetun lain mukaisesti, tutkinnan tiedot ovat myös tämän lain mukaisen tutkintajärjestelmän käytettävissä.

2 §

Tutkinnan sisältö

Tutkinnassa selvitetään liikenneonnettomuuden kulku, riskitekijät, seuraukset ja olosuhteet liikenneonnettomuuden syiden selvittämiseksi ja niistä johtuvien onnettomuuksien ehkäisemiseksi vastaisuudessa.

Tutkinnan perusteella tehdään tarvittavat esitykset liikenneturvallisuustoimenpiteiksi.

3 §

Tutkinnan organisaatio

Tässä laissa tarkoitettua tutkintaa varten on liikenne- ja viestintäministeriön asettama liikenneonnettomuuksien tutkinnan neuvottelukunta sekä tarvittava määrä tutkijalautakuntia.

Liikennevakuutuskeskus huolehtii liikenneonnettomuuksien tutkinnan ylläpitämisestä, yleisestä järjestämisestä, suunnittelusta ja koulutuksesta siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Neuvottelukunta ja tutkijalautakunnat toimivat Liikennevakuutuskeskuksen yhteydessä.

2 luku

Liikenneonnettomuuksien tutkinnan neuvottelukunta ja tutkijalautakunnat

4 §

Liikenneonnettomuuksien tutkinnan neuvottelukunta

Liikenneonnettomuuksien tutkinnan neuvottelukunta on toimintaan osallistuvien tahojen yhteistyöelin, joka ohjaa tutkintatoimintaa. Tässä tarkoituksessa neuvottelukunta:

- 1) päättää liikenneonnettomuuksien tutkinnan päälinjoista ja tavoitteista;
- 2) tekee liikenne- ja viestintäministeriölle esityksen seuraavan vuoden liikenneonnettomuustutkintaa koskeväksi toimintasuunnitelmaksi;
- 3) valvoo toimintasuunnitelman toteutumista; ja
- 4) hyväksyy työjärjestyksen, joka koskee liikenneonnettomuuksien tutkintatoiminnan yksityiskohtaista järjestämistä ja siihen osallistuvien henkilöiden tehtäviä.

Neuvottelukunnan muista tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Neuvottelukunnassa ovat edustettuina liikenne- ja viestintäministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, oikeusministeriö, opetusministeriö, Tieshallinto, Ajoneuvohallintokeskus ja Liikennevakuutuskeskus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin muista neuvottelukunnassa edustettuina olevista tahoista. Neuvottelukunta voi kutsua asiantuntijoita.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa neuvottelukunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja määrää sen jäsenet ja näille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen toimintaan osallistuvien taho-

jen ehdotuksesta. Jäsenistä määrätään yksi puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohtajaksi.

Puheenjohtaja kutsuu neuvottelukunnan koolle. Neuvottelukunta on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi vähintään puolet muista jäsenistä on saapuvilla.

5 §

Tutkijalautakunta

Tässä laissa tarkoitetun onnettomuustutkinnan suorittavat tutkijalautakunnat. Tutkijalautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja riittävä määrä jäseniä, joiden tulee edustaa liikenneonnettomuuksien tutkinnan kannalta riittävää asiantuntemusta. Tutkijalautakunnat ovat tutkintaa suorittaessaan itsenäisiä tutkinnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden turvaamiseksi.

Neuvottelukunta asettaa tutkijalautakunnat viideksi vuodeksi kerrallaan ja määrää niiden toimialueet. Samalla neuvottelukunta nimittää lautakunnan jäsenet ja määrää yhden heistä puheenjohtajaksi.

Tutkijalautakunnan tilapäisestä täydentämisestä sekä asiantuntijan käytöstä tutkinnassa samoin kuin tutkijalautakunnan kokoonpanosta ja tutkinnan suorittamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Esteellisyys

Tutkijalautakunnan jäsen ja asiantuntija on esteellinen:

- 1) jos hän tai hänen lähisukulaisensa on kärsinyt vahinkoa tutkittavana olevassa liikenneonnettomuudessa tai hänen lähisukulaisensa on saanut siinä surmansa;
- 2) jos hän tai hänen lähisukulaisensa voi joutua liikenneonnettomuudesta tai siitä aiheutu- neesta vahingosta vastuuseen;
- 3) jos tutkinnasta tai sen tuloksista on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa hänelle tai hänen lähisukulaiselleen; tai

4) jos luottamus hänen puolueettomuuteensa tutkinnassa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Lähisukulaisella tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa hallintomenettelylain (598/1982) 10 §:n 2 momentissa mainittuja henkilöitä. Esteellisyyden vaikutuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintomenettelylain 11 §:ssä säädetään.

Neuvottelukunnan jäsenen ja asiantuntijan esteellisyyteen sovelletaan hallintomenettelylakia.

3 luku

Tutkinta

7 §

Yhteistoiminta

Tutkinta suoritetaan yhteistoiminnassa samassa asiassa esitutkintaa tai kuolemansyyn tutkintaa suorittavan poliisin kanssa siinä laajuudessa kuin se on liikenneonnettomuuden tutkinnan kannalta tarkoituksenmukaista.

8 §

Tutkintaedellytysten turvaaminen

Tutkijalautakunnan jäsenillä ja muilla 5 §:ssä tarkoitetuilla tutkintaan osallistuvilla on oikeus päästä onnettomuuspaikalle ja toimittaa siellä tutkimuksia.

Tutkijalautakunnalla on oikeus saada poliisilta virka-apua onnettomuuspaikan eristämiseksi.

9 §

Asiakirjat ja esineet

Tutkijalautakunnalla on oikeus tarkastaa esineitä sekä perehtyä sellaisiin viranomaisen asiakirjoihin sekä tiehen ja ajoneuvoihin liittyviin muihin asiakirjoihin, joilla on todennäköisesti merkitystä tutkinnassa.

Tutkijalautakunta saa tehdä tarkastettaville esineille kokeita ja irrottaa esineistä osia sekä ottaa näytteitä, milloin se on tutkimusten vuoksi tarpeellista.

10 §

Oikeus saada tietoja

Tutkijalautakunnalla on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada viranomaisilta, laitoksilta tai muilta julkista tehtävää hoitavilta:

1) liikenneonnettomuuteen osallisen terveydentilaa koskevat tiedot, joilla voi olla olennaista vaikutusta onnettomuuden syiden selvittämisessä; ja

2) muut tutkinnan toimittamiseksi tarpeelliset tiedot.

Tutkijalautakunnalla on oikeus saada 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut tiedot myös yksityiseltä terveyden- ja sairaanhoitoa harjoittavalta yhteisöltä tai toimintayksiköltä tai terveydenhuollon ammattihenkilöltä.

11 §

Tutkintaselostus

Tutkinnasta laaditaan tutkintaselostus. Tutkintaselostus sisältää selostuksen onnettomuuden kulusta, onnettomuuteen johtaneista tekijöistä ja onnettomuuden seurauksista sekä tutkijalautakunnan suositukset turvallisuustoimenpiteiksi.

Tutkijalautakunnat voivat tehdä viranomaisille aloitteita suositusten mukaisiksi turvallisuustoimenpiteiksi. Myös neuvottelukunta voi päättää asiaa koskevien esitysten tekemisestä.

Liikennevakuutuskeskus arkistoi tutkintaselostukset ja niihin liittyvät asiakirjat.

4 luku

Onnettomuustietojen rekisteröinti

12 §

Liikenteen onnettomuustietorekisteri

Liikenneturvallisuustutkimusta ja muita liikenneturvallisuutta edistäviä tehtäviä varten Liikennevakuutuskeskus pitää onnettomuustietorekisteriä.

13 §

Onnettomuustietorekisterin tiedot

Onnettomuustietorekisteriin talletetaan henkilön tunnistetietojen lisäksi ne onnettomuustutkinnassa tarpeellisiksi katsotut tiedot, jotka koskevat:

- 1) henkilön terveydentilaa;
- 2) tieliikenteen tietojärjestelmästä annetussa laissa (819/1989) tarkoitettuja liikenne rikoksia;
- 3) muita 10 §:n nojalla saatuja tietoja; sekä
- 4) muutoin saatuja onnettomuuteen liittyviä tietoja.

Onnettomuustietorekisteristä saadaan sen esitettäväksi, mitä tietojen salassapidosta erikseen säädetään, luovuttaa tietoja käytettäväksi tieteellisessä ja tilastollisessa tutkimuksessa sekä viranomaisille käytettäväksi liikenneturvallisuustyössä.

Henkilön rekisteritiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana tutkintaselostus on annettu.

5 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Virkavastuu

Tutkijalautakunnan ja neuvottelukunnan jäsenen ja asiantuntijaan sekä Liikennevakuutuskeskuksen toimihenkilöön heidän hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

15 §

Vaitiolovelvollisuus

Tutkinnassa ilmi tulleisiin tietoihin sovelletaan mitä tietojen salassapidosta erikseen säädetään.

Rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n nojalla, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

16 §

Toiminnan rahoitus, valvonta sekä toimintasuunnitelman vahvistaminen

Liikenneonnettomuuksien tutkinnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen voidaan käyttää liikennevakuutuslain (279/1959) 18 a §:n 1 momentin mukaisella liikenneturvallisuuden edistämiseen tarkoitettulla maksulla kerättyjä varoja.

Toiminnan rahoitukseen voidaan käyttää myös muita tähän tarkoitukseen osoitettuja varoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö valvoo liikenneonnettomuuksien tutkintatoimintaa ja vahvistaa liikenneonnettomuustutkintaa koskevan toimintasuunnitelman.

17 §

Korvaukset

Edellä 9 §:n 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista varoista täysi korvaus.

18 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tutkijalautakunnan työstä maksettavien palkkioiden ja korvausten yleisistä perusteista.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Voimaantulo

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2000
